

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Проектне фінансування та основи грант-менеджменту

Шифр та назва спеціальності

Інститут

Навчально-науковий інститут Економіки,
менеджменту та міжнародного бізнесу

Спеціалізація

Кафедра

Менеджменту (204)

Освітня програма

Тип дисципліни

Вибіркова

Рівень освіти

Перший (бакалаврський)

Форма навчання

Денна, заочна

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Фощій Петро Миколайович

petro.foshchii@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту НТУ «ХПІ»

Автор та співавтор понад 60 наукових та методичних публікацій.
Курси: «Інформаційні технології в економічній діяльності»
«Економетрика», «Інформаційні системи і технології в менеджменті»,
«Управління результативністю», «Математичне моделювання в
менеджменті»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс дає студентам цілісне уявлення про планування, залучення та ефективно використання фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних та грантових проектів. Перша частина охоплює питання проектного фінансування: види та джерела коштів, структурування проекту, управління ризиками, особливості укладання підрядних контрактів та участі банків. Друга частина присвячена грант-менеджменту: пошуку програм, підготовці заявок, формуванню бюджету, моніторингу й оцінюванню результатів. Поєднання обох напрямів забезпечує комплексні навички для успішної реалізації проектів – від ідеї до фінального звіту.

Мета та цілі дисципліни

Сформуванню у студентів комплексне уявлення про методи і інструменти проектного фінансування та грант-менеджменту, необхідні для успішного планування, оцінювання та реалізації різноманітних проектів. Ознайомити з базовими поняттями та інструментами проектного фінансування, необхідними для обґрунтування інвестиційних рішень. Навчити розробляти й подавати грантові заявки, формувати бюджети проектів та структурувати процес їх реалізації.

Розвинути навички управління ризиками, моніторингу й оцінювання результатів різноманітних проєктів.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Індивідуальне завдання (реферат). Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Результати навчання

ПР04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПР06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПР07. Виявляти навички організаційного проектування.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних курсів: «Основи менеджменту», «Економіка підприємства», «Фінанси підприємства».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться в інтерактивній формі з використанням мультимедійних технологій.

Практичні заняття проводяться з використанням проєктного підходу та зосереджуються на використанні сучасних інформаційних технологій в менеджменті. Навчальні матеріали доступні студентам через Microsoft Teams.

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Основні поняття і види проєктного фінансування. Поняття і види проєктного фінансування. Основні джерела проєктного фінансування. Основні учасники проєктів. Види проєктів і ознаки їх класифікації. Життєвий цикл проєкту і основні етапи його реалізації. Проєктні дослідження і структура проєкту.	2
Тема 2. Загальні вимоги щодо підготовки проєктів до розгляду, аналізу й прийняття рішення про фінансування. Основні етапи виконання робіт з підготовки проєкту до розгляду, аналізу й прийняття рішення про фінансування. Оцінка процесу планування інвестицій на підприємстві. Інтегрована система документації. Підготовка вихідних даних для оцінки проєкту. Точність розрахунків проєктів. Умови реалізації проєктів.	2

Тема 3. Комерційна та фінансова оцінка ефективності інвестиційних проєктів і прийняття рішення щодо фінансування.	4
Види проєктів за фінансовими результатами і оцінка руху потоків коштів. Альтернативні витрати, вартість капіталу і потрібна дохідність. Методи комерційної оцінки інвестиційних проєктів. Порівняння методів оцінки за чистою приведеною вартістю і внутрішньою нормою дохідності. Проєкти з різними строками життя. Планування інвестицій на підприємстві в умовах невизначеності. Інші методи оцінки прийнятності проєктів Інвестиційні рішення і вплив інфляції. Фінансовий аналіз доцільності капітальних інвестицій за прогнозною фінансовою документацією.	
Тема 4. Методи проєктного фінансування.	2
Самофінансування проєктів. Акціонування як метод фінансування проєктів. Кредитування проєктів. Лізинг та його різновиди при фінансуванні проєктів. Державне фінансування проєктів.	
Тема 5. Ризики проєктного фінансування: механізми і інструменти їх зменшення.	2
Урахування чинника невизначеності, оцінка ризику прийняття і реалізації проєкту. Основні ризики банківських кредитних операцій при проєктному фінансуванні. Управління банківськими кредитними ризиками при проєктному фінансуванні. Ризики, які супроводжують проєкт на різних стадіях його життєвого циклу. Валютні ризики і управління ними.	
Тема 6. Участь фінансових установ у проєктному фінансуванні.	2
Фінансові установи як учасники проєктного фінансування. Роль комерційних банків у проєктному фінансуванні. Консорціумне фінансування інвестиційних проєктів. Реалізація інвестиційних проєктів промислово-фінансовими угрупованнями. Особливості реалізації концесійних проєктів.	
Тема 7. Кредитування проєктів через міжнародний фінансовий ринок.	2
Міжнародні ринки капіталів як джерела залучення проєктних ресурсів. Міжнародні кредитні послуги. Ринок єврокредитів і євровалют. Короткострокові цінні папери. Ринок євроакцій і їх емісія. Інвестиції і позики в іноземній валюті. Залучення проєктних ресурсів через міжнародні фінансові установи.	
Тема 8. Теоретичні основи управління грантовою діяльністю.	2
Предмет та задачі грантової діяльності. Поняття «грант», «грантодавці», «фандрайзінг», «фандрайзер». Основні поняття грантового менеджменту.	
Тема 9. Класифікація грантових програм.	2
Класифікація грантів за кількістю учасників, тривалістю та змістом. Класифікація грантів за періодичністю надання, цілями та характеристикою заходів та інші типи грантів.	
Тема 10. Розробка програми управління грантами.	2
Загальний алгоритм управління грантовою програмою. Управління грантами в контексті управління інноваційними проєктами. Життєвий цикл грантового проєкту.	
Тема 11. Організація пошуку грантової програми.	2
Огляд основних ресурсних баз даних грантів. Алгоритм пошуку грантової програми.	
Тема 12. Планування та написання грантової заявки.	2
Загальна характеристика процесу планування та написання грантової заявки. SMART-модель. Основні розділи грантової заявки та їх характеристика. Бюджетування проєкту.	
Тема 13. Завершальний етап подання гранту та його виконання.	2
Подання грантової заявки. Помилки при написанні проєкту. Моніторинг та оцінювання.	
Тема 14. Основні підходи до формування комунікаційної стратегії грантового проєкту.	2

Види комунікаційної кампанії грантового проєкту
Складові комунікаційної кампанії.
Планування комунікаційних заходів грантового проєкту. Показники ефективності комунікації проєкту.

Тема 15. Фінансова частина проєкту. Правила формування кошторису. 2
Види кошторису грантового проєкту. Правила формування кошторису грантового проєкту. Основні помилки в процесі формування кошторису.

Загальна кількість годин 32

Практичні заняття

Теми практичних/семінарських занять

Кількість годин Вагові коефіцієнти a

Тема 1. Передінвестиційні дослідження проєктів. 2 0,125
Зміст та характеристика інвестиційних проєктів. Техніко-економічне обґрунтування проєктів. Методи оцінки інвестиційних рішень. Оцінка проєктів за обмежених інвестиційних можливостей.

Тема 2. Обґрунтування доцільності створення проєкту. 2 0,125
Показники і методи оцінки проєктів. Цінність та вартість проєкту. Нарощення та дисконтування грошових потоків.

Тема 3. Ризики проєктного фінансування. 2 0,125
Характеристика ризиків проєктного фінансування. Оцінка та управління проєктними ризиками. Специфіка управління банками проєктними ризиками.

Тема 4. Підрядні тендери та контракти. 2 0,125
Суть підрядних тендерів та контрактів. Контракція інвестиційних проєктів. Перспективи концесійних проєктів в Україні.

Тема 5. Правила формування стратегічної мети, конкретних цілей та завдань проєкту для отримання грантового фінансування. 2 0,125
Створення ідеї для грантового проєкту. Формування стратегічної мети проєкту. Формування конкретних цілей проєкту. Формування конкретизованих завдань проєкту за методом SMART.

Тема 6. Методи формування календарного плану впровадження дій грантового проєкту та його структура. 2 0,125
Діаграма Ганта – основний інструмент для побудови плану-графіка проєкту. Алгоритм розробки плану заходів та діяльності по проєкту. Робота над структурою розбивки заходів/робіт Work Breakdown Structure.

Тема 7. Практична реалізація грантової діяльності. 2 0,125
Організація пошуку грантової програми. Планування та написання грантової заявки.

Тема 8. Завершальний етап подачі грантової заявки та реалізація грантового проєкту. 2 0,125
Презентація свого проєкту. Типові помилки: на що варто звернути увагу при підготовці та реєстрації грантової заявки. Моніторинг виконання проєкту: які елементи складають систему контролю за реалізацією. Звітна документація.

Загальна кількість годин

16

$$\sum_{i=1}^n a_i = 1$$

Лабораторні заняття

Лабораторні заняття не передбачені планом.

Контрольні роботи

Студентам надається дві контрольні роботи, по 20 тестових запитань у кожній. Запитання формуються випадковим чином із запропонованого списку. У кожному запитанні лише одна правильна відповідь.

Теми контрольних робіт	Вагові коефіцієнти b
Тест 1.	0,5
Тест 2.	0,5
Загалом	$\sum_{i=1}^m b_i = 1$

Самостійна робота

Самостійна робота включає опрацювання матеріалів, наданих на лекціях (8 годин), самостійне вивчення конкретних питань (18 годин), підготовку до практичних занять (8 годин), а також виконання індивідуальних завдань (32 години) і підготовку до підсумкової атестації (6 годин).

Опрацювання теоретичного матеріалу

Теми для самостійного вивчення	Кількість годин
Тема 1. Інституційні моделі реалізації проєктного фінансування у різних країнах. Моделі державної участі у проєктному фінансуванні. Особливості регулювання проєктного фінансування у країнах ЄС. Роль державно-приватного партнерства. Правові механізми забезпечення інвесторів. Відмінності англо-саксонської та континентальної моделей. Участь державних гарантій у фінансуванні. Механізми захисту кредиторів. Вплив інституційного середовища на ефективність проєктів.	3
Тема 2. Спеціальні проєктні компанії (SPV) та їх роль у розподілі ризиків. Економічна сутність SPV. Причини створення спеціальних проєктних компаній. Механізми ізоляції фінансових ризиків. Юридична структура SPV. Взаємодія SPV з кредиторами та інвесторами. Переваги використання SPV у великих інфраструктурних проєктах. Потенційні ризики функціонування SPV. Міжнародна практика застосування.	3
Тема 3. Альтернативні інструменти залучення фінансування проєктів. Проєктні облігації як джерело фінансування. Інфраструктурні фонди та їх роль. Краудфандинг у фінансуванні проєктів. Публічно-приватні партнерства як фінансовий інструмент. Залучення венчурного капіталу. Використання експортно-кредитних агентств. Переваги альтернативних фінансових механізмів. Ризики інноваційних фінансових інструментів.	3
Тема 4. Етичні аспекти реалізації інвестиційних та грантових проєктів. Етичні стандарти реалізації проєктів. Прозорість використання фінансових ресурсів. Запобігання конфлікту інтересів. Антикорупційні механізми у проєктній діяльності. Соціальна відповідальність грантоотримувачів. Вплив етики на довіру донорів та інвесторів.	3
Тема 5. Цифрові технології у проєктному фінансуванні та грант-менеджменті.	3

Цифровізація фінансових процесів у проєктах. Використання електронних платформ для управління грантами. Автоматизація моніторингу витрат. Використання блокчейн-технологій для прозорості фінансування. Онлайн-інструменти управління проєктами. Аналітичні системи контролю бюджету. Переваги цифровізації управління фінансами.

Тема 6. Моніторинг та оцінювання результативності грантових проєктів. 3

Сутність моніторингу та оцінювання проєктів. Ключові показники ефективності (KPI). Методи збору даних для оцінювання. Логіко-структурна матриця проєкту. Оцінка досягнення цілей та результатів. Вимоги донорів до звітності. Використання результатів оцінювання для покращення проєктів. Значення прозорості та підзвітності.

Загальна кількість годин 18

Тематика індивідуальних завдань

Реферат оформлюється відповідно до стандартів НТУ «ХПІ».

Обсяг – до 20–25 сторінок.

Обов'язкове використання формалізованих елементів (формули, схеми моделей, графіки).

Обов'язково має містити такі структурні елементи:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) вступ;
- 4) основна частина на 2-3 розділи із 2-3 підрозділами кожен
- 5) висновки;
- 6) список використаних джерел.

Тема індивідуального завдання

Рекомендовані теми

1. Еволюція та сучасні тенденції розвитку проєктного фінансування у світі
2. Особливості структурування інвестиційних проєктів та розподіл відповідальності між учасниками
3. Порівняльний аналіз джерел фінансування проєктів: власний капітал, кредити, лізинг, державна підтримка
4. Фінансові показники оцінки ефективності інвестиційних проєктів: теоретичні підходи та обмеження
5. Вплив інфляції, вартості капіталу та ризику на прийняття інвестиційних рішень
6. Управління ризиками проєктного фінансування: класифікація та методи мінімізації
7. Роль міжнародних фінансових інституцій у фінансуванні інвестиційних проєктів
8. Теоретичні засади грантового менеджменту та його роль у розвитку організацій
9. Класифікація грантових програм та особливості участі організацій у міжнародних грантах
10. Основні принципи формування бюджету грантового проєкту та забезпечення фінансової прозорості

Загальна кількість годин 32

Неформальна освіта

До неформальної освіти відносяться: професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн освіта, професійні стажування тощо. Зарахування результатів навчання, набутих у неформальній освіті розповсюджується як на нормативні, так і на вибіркові навчальні дисципліни/освітні компоненти. Рекомендовані в силабусі елементи неформальної освіти можуть бути зараховані за спрощеною процедурою без додаткової валідації результатів (створення предметної комісії).

Рекомендовані курси, тренінги, стажування

1. Освітній серіал «Як втілити соціальний проєкт у громаді. Як шукати підтримку для свого проєкту»

<https://osvita.diia.gov.ua/courses/implementing-a-community-social-project>

2. Освітній серіал «Гранти для ветеранів. Як ветеранам, ветеранкам і членам їхніх родин отримати гранти на започаткування чи розвиток власного бізнесу.»

<https://osvita.diia.gov.ua/courses/grants-for-veterans>

3. Освітній серіал «Базовий курс підприємця»

<https://osvita.diia.gov.ua/courses/basic-course-introduction-to-business>

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Основна література

1. Науменкова С. В. Проектне фінансування. Київ: Знання України, 2022. 217 с.

2. Майорова Т. В. Проектне фінансування / За ред. проф., д.е.н. Т. В. Майорової. Київ : КНЕУ, 2017. 434 с.

3. Давиденко Н.М., Скрипник Г.О. Проектне фінансування: навч. посібник. 2-вид доп. і перероб. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 418 с.

4. Навчально-практичний посібник з грантового менеджменту в рамках реалізації проєкту «Грант-менеджмент: просто про складне», що реалізується за фінансової підтримки House of Europe (Дім Європи) та Європейського Союзу / К.Нагірська. 2022. 58 с. URL:

https://granty.org.ua/uploads/posibnyk-grant-menedzhment-prosto-pro-skladne_2022.pdf?utm_source=sendpulse&utm_medium=email&utm_campaign=a360-pdpiska-za-posibnyk

5. Бардиш Г. О. Проектне фінансування: підручник. Львів : ЛБІ НБУ, 2018. 463с.

6. Методичні рекомендації для правильного написання проєктів та отримання грантів. URL:

https://drive.google.com/file/d/1QeSHp9EK0t0dvbaW0JE_qeV5qiGYN40Y/view.

Додаткова література

1. Гранти для підприємців: де взяти і як шукати? URL : <https://www.ceascbw.com/products/granti-dlya-pidprijetsiv-de-vzyati-i-yak-shukati/>

2. Порядок та методологія проведення оцінки інвестиційного проєкту із значними інвестиціями. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2024 р. № 312. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312-2024-%D0%BF#n98>

3. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide). Seventh Edition and The Standard for Project Management. Chicago. 2021. 274 p. URL:

[https://ibimone.com/PMBOK%207th%20Edition%20\(iBIMOne.com\).pdf](https://ibimone.com/PMBOK%207th%20Edition%20(iBIMOne.com).pdf)

4. Huemann M., Turner R. The Handbook of Project Management. 2024. 614 p. URL:

https://rptst.com/img/ebook/1711029511_630733f488172765377f.pdf

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників k :

Поточний контроль (практичні, семінарські, лабораторні заняття), k_1	Контрольні роботи, k_2	Індивідуальне завдання, k_3	Підсумковий контроль, k_4
--	--------------------------	----------------------------------	--------------------------------

0,2

0,3

0,4

0,1

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.

Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$O = \Pi \cdot k_1 + K \cdot k_2 + I \cdot k_3 + \Pi_k \cdot k_4$$

де: Π – середньозважена середня оцінка за поточний контроль

I – оцінка за виконання індивідуального завдання

K – середньозважена оцінка за контрольні роботи

Π_k – оцінка за підсумковий контроль

$$\Pi = \frac{\Pi_1 \cdot a_1 + \Pi_2 \cdot a_2 + \dots + \Pi_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \dots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^m b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову (Π , K , I ,...) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з [положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ»](#).

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої O з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2025

Завідувачка кафедри
Наталія ШМАТЬКО